

Helsinki
18.2.2015

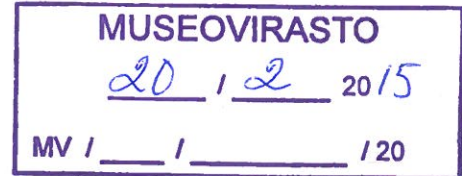
Dnro
UUDELY/238/07.01/2014

SUOJELUESITYKSEN TEKIJÄ

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PL 36
00521 Helsinki

ESITYKSEN KOHDE

Kyrölän mallitilan rakennukset
Mallitilanpolku 4, 04400 Järvenpää
Määräalan kiinteistötunnus 186-22-2206-1-M503
Emätilan kiinteistötunnus 186-22-2206-1

ESITYKSEN SISÄLTÖ

Senaatti-kiinteistöt on ilmoittanut Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (jäljempänä ely-keskus), että rakennukset ovat siirtyneet Saana Ruusulammelle ja Heikki Ruusulammelle 14.2.2014 tehdyllä kaupalla.

Rakennukset on suojeltu valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (275/1965) nojalla valtioneuvoston päätöksellä 18.9.1980. Koska rakennukset ovat siirtyneet valtion omistuksesta yksityiseen omistukseen, on ely-keskus ottanut harkittavakseen rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (jäljempänä rakennusperintölaki) mukaisten suojelumääräysten antamista rakennuksille.

KAAVOITUSTILANNE

Kyrölän mallitilan rakennukset sijoittuvat Lepola III -alueen asemakaavaan, joka on saanut lainvoiman 27.11.2013. Mallitilan kortteli 2225 on osoitettu asuin- ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien yritysrakennusten korttelialueeksi (AOTY-3). Päärakennus ja talouskeskus on suojeltu sr-8 -merkinnällä: Suojeltava rakennus. Rakennusta tai sen osaa ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus-, muutos- tai lisärakentamistöitä, jotka heikentävät rakennuksen kaupunkikuvallisia, rakennustaiteellisia tai historiallisia arvoja. Korjaamisen lähtökohtana tulee olla rakennuksen alkuperäisten tai niihin verrattavien rakenteiden, rakennusosien ja materiaalien säilyttäminen. Mikäli korjaaminen ei ole mahdollista, tulee rakennusosia uusia alkuperäistoteutuksen mukaisesti. Jos rakennuksessa on tehty aikaisemmin tämän periaatteen vastaisia korjaus- ja muutostöitä, tulee harkita palauttavia muutoksia. Rakennusten korjaus- ja muutostöiden suunnitelmista on neuvoteltava museoviranomaisten kans-

MAKSUTTA

UUDENMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

Kutsunumero 0295 021 000
www.ely-keskus.fi/uusimaa

Asemapäällikönkatu 14
00520 Helsinki

PL 36
00521 Helsinki

sa ja museoviranomaisille on varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen ennen rakennus- tai toimenpidelupaa koskevan päätöksen antamista.

Korttelia koskee myös /s-13 merkintä: Valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön osa. Rakentaminen on sovitettava maisemaan siten, että kulttuurihistoriallisesti merkittävän ympäristön ominaispiirteet säilyvät. Yleisen alueen suunnitelmaa laadittaessa ja rakennuksia suunniteltaessa on toimittava yhteistyössä museoviranomaisen kanssa.

Vilja-aittaa ei ole suojeltu, mutta sille on merkitty oma rakennusala.

LAUSUNNOT

Museovirasto 12.6.2014

Museovirasto kertoo suojeluasian vireilletulon ja toteaa, että Kyrölän koetilan karjamestarin asuinrakennus, talouskeskus ja vilja-aitta ovat palvelleet karjan- ja pienkarjanhoidon opetusta ja kuuluneet Sibeliuksenväylän toisella puolella sijaitsevalle kotitalousopettajaopistolle. Museoviraston mukaan tila sijaitsee opiston ja läheisen maatalousnormaalikoulun muodostamassa, poikkeuksellisen merkittävässä oppilaitosympäristössä, joka on perustettu entiseen Järvenpään kartanonpuistoon ja viljelysmaalle. Oppilaitoskokonaisuus on osa Tuusulan rantatien valtakunnallisesti merkittävää kulttuurimaisemaa (RKY 2009). Kyrölän koetila liitettiin vuonna 1971 osaksi maatalousnormaalikoulua ja se sisältyy alueesta asemakaavoituksen yhteydessä tehtyyn rakennushistoriaselvitykseen (ark-byroo, 26.1.2012).

Selvityksen mukaan arkkitehti Yrjö Laine (vuodesta 1955 Laine-Juva) on suunnitellut vuonna 1928 valmistuneen karjamestarin asuinrakennuksen ja sen vastapäätä sijaitsevan U-muotoisen talouskeskuksen, jotka muodostavat yhdessä selkeästi rajautuvan umpipihan. Yrjö Laine keräsi huomattavan kokoelman kuva-aineistoa talonpoikaiskulttuurista laatimalla mittauspiirustuksia vanhoista rakennuksista ja pihapiireistä, joihin muun muassa asemapiirroksia umpipihiapiireistä. Myös 1920-luvulla julkaistuissa rakentamisoppaissa esiintyi umpipihaan perustuvia tapoja ryhmitellä maatilan rakennukset. Kyrölän koetilan pihapiiri eroaa kuitenkin varhaisemman maatalouskulttuurin tavasta sulkea umpipiha tiiviisti rakennuksilla ja jakaa se lisäksi aidoin tai rakennuksin ns. miespihaan ja karjapihaan. Pihatilan selkeän jäsenyyksen lisäksi rakennusten pelkistetty klassismi kuvastaa aikakauden maatalousrakentamiselle luotuja arkkitehtonisia tavoitteita, kuten pyrkimystä ajattomiin selkeisiin perusmuotoihin ja punnittuihin suhteisiin. Tyypillistä oli punamultauksen, peiterimalaudoituksen ja pieniruutuisten ikkunoiden yhdistäminen niukoihin klassistisiin yksityiskohtiin. Kansanomainen rakentaminen haluttiin säilyttää puhtaana esimerkiksi rautatieasemien ja huviloiden koristeellisen nikkarityylin vaikutteista.

1920-luvun klassismi pyrki palaamaan kansanperinteestä löytyvään yksinkertaisuuteen. Yrjö Laine kirjoitti aiheesta useita kriittisiä artikkeleita. Yrjö Laineen perehtyneisyys maatalousrakentamiseen on ymmärrettävää, koska hän toimi urallaan mm. maataloushallituksen kotiteollisuuden

ylitarkastajana ja kotiteollisuusosaston päällikkönä sekä Kotiteollisuuslehden päätoimittajana.

Koetilan pienehkö, yksikerroksinen asuinrakennus edustaa puurakentamisen perinteestä ammentavaa 1920-luvun klassismia, jollainen on tuttua mm. Helsingin Puu-Käpylästä. Yksinkertaisen, suorakaiteen muotoisen rakennuksen pihanpuoleisen julkisivun keskellä korostuu klassististen pylväiden kannattelema avokuisti. Sen molemmilla puolilla sijaitsee symmetrisesti kuusiruutuinen ikkuna. Punamullatun ja pystyyn rimalaudoitettun rakennuksen julkisivun yksityiskohtia ovat valkeaksi maalatut kuistin pylväät, paneloitu ulko-ovi sekä ikkunat listoituksineen. Rakennuksessa on alkuperäinen kourutiilinen harjakatto, jossa on kaksi savupiippua.

Asuinrakennusta on muutettu jonkin verran, osittain sen rakennustaiteellista ja -historiallista arvoa heikentävästi. Rakennus on viemäröity ja saneeritilat on toteutettu rakennusmestari Matti Sarolan suunnitelmien mukaan 1987. Sokkeli on nykyisin roiskerapattu ja maalattu. Sen yläpuolella oleva, noin 20 cm korkea lauta sekä päätyjen ja kuistin porrastetut kattolistat ovat ilmeisesti myöhempiä lisäyksiä. Ikkunat on uusittu. Kuistin pylväissä on ollut alun perin maalauskoristelua, mutta ne on josain vaiheessa peittomaalattu valkoisella. Päärakennuksen sisätiloista tuppa, jossa on korkea rapattu uuni ja kaksi kiinteää kaappia, on hyvin säilynyt. Muut sisätilat on levytetty ja tilajaossa on tehty muutoksia.

U-muotoisen talouskeskuksen navetta luhtiaittoineen on säilynyt melko hyvin alkuperäisessä asussaan. Päärakennuksesta katsoen pihan perällä olevan kaksikerroksisen navettasiiven alakerta on valkoiseksi kalkittu ja toinen kerros on punamullattua pystyrimalaudoitusta. Navetan koillispuolella, pihapiirin ulkopuolella on AIV -rehutorni, jossa on kahdeksankulmainen katto huipullaan pallo. Muutoin koko rakennus on harjakattoinen. Katteena on alkuperäinen punatiili. Navetan katolla on puiset ilmanvaihtohormit ja koko rakennuksessa kaksi tiilipiippua. Kaksikerroksisesta navetasta lähtee pihaa reunustavat yksikerroksiset siivet, jotka ovat julkisivuiltaan punamullattua pystyrimavuorausta. Toinen siipi korroutuu asuinrakennuksen puoleisessa päässä kaksikerroksiseksi luhtiaitaksi, jonka portaikkoon johtaa pyörökaarinen kulkuaukko.

Jonkin verran myöhemmin rakennettu vilja-aitta sijaitsee tien varressa talouskeskuksen takana, umpipihan ulkopuolella. Rakennuksen korkeampi, latomainen osa on vuorattu punamullatulla pystyrimalaudoituksella, jonka helmaa maankosteus on vaurioittanut. Tien puoleiselle seinälle on lisätty myöhemmin korkeat ovet. Rakennuksen päätä on jatkettu ilmeisesti 1970-luvulla puurunkoisella, väliaikaisen oloisella avokatoksella, joka on muuta rakennusta matalampi. Kummankin osan harjakatot ovat kourupeltiä. Vaatimattomasta tarverakennuksesta ei ole suunnittelijatietoa.

Museovirasto kertaa lausunnossaan alueen kaavoitustilanteen. Lisäksi Museovirasto toteaa, että päärakennus kuuluu asetuksella suojeltujen rakennusten luokkaan S1, mikä tarkoittaa sitä, että rakennus on suojeltu kokonaisuudessaan. Pihapiirin molemmat talousrakennukset kuuluvat

luokkaan S2, jolloin rakennusten erityisenä merkityksenä on pidetty niiden kuulumista ulkoasultaan pihan rakennusryhmään.

Museovirasto toteaa, että Kyrölän entisellä koetilalla on rakennusperintölain 8 §:ssä tarkoitettua valtakunnallista merkitystä osana entisen kotitalousopettajaopiston ja maatalousnormaalikoulun oppilaitos- ja maatalousympäristöä. Koetilan asuinrakennus ja talouskeskus pihapiireineen edustavat suunnittelijansa päämääriä ja 1920-luvun ihannetta kansanperinteeseen nojautuvan maatalousrakentamisen edistämisestä (8§:n kohdat 2 ja 3). Koetila kertoo aikansa maatalousopetuksen kehityksestä (8§:n kohta 5). Etenkin talouskeskus ja suurelta osin myös asuinrakennus ovat säilyttäneet ulkoasunsa alkuperäiset piirteet (8§:n kohta 4). Vilja-aitalla on maatalouskeskuksen toimintaan liittyvää historiallista merkitystä, mutta itsenäisenä rakennuksena sillä ei ole mainittavaa rakennustaiteellista merkitystä eikä myöskään pihapiirin osana.

Museoviraston mukaan suojelun tarve kohdistuu asuinrakennuksen ja talouskeskuksen ulkoasuun. Voimassa olevan asemakaavan suojelumääräykset turvaavat kohteen kulttuurihistoriallisten arvojen säilymisen.

Järvenpään kaupunki 5.11.2014

Järvenpään kaupunki kertoo suojeluasian sisällön sekä alueen kaavatilanteen ja Museoviraston lausunnon pääkohdat. Järvenpää on Museoviraston kanssa samaa mieltä Kyrölän mallitilan alueen ja rakennusten kulttuurihistoriallisesta merkityksestä sekä suojelun tarpeesta. Kaupunki katsoo, että asemakaavallinen suojelu on riittävä eikä rakennusperintölain mukainen suojelu ole tarpeen.

VIEREISTEN KIINTEISTÖJEN KUULEMINEN

Rakennusperinnön suojelusta annetun lain 7§:n mukaan ely-keskuksen on ennen suojelua koskevan päätöksen tekemistä varattava viereisen kiinteistön omistajalle ja haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi.

Ely-keskus varasi 10.11.2014 viereisten kiinteistöjen omistajille Senaatti-kiinteistöille sekä Jouni ja Sanna Siltalalle mahdollisuuden lausunnon antamiseen.

Lausuntoja ei annettu.

VASTINEET

Ely-keskus pyysi 28.11.2014 kiinteistön omistajilta Saana ja Heikki Ruusulammelta vastinetta annetuista lausunnoista. Vastinetta ei annettu.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ely-keskus) ei määrää Kyrölän mallitilan rakennuksia suojeltavaksi.

Lähtökohdat

Ely-keskus on ottanut harkittavakseen rakennusperintölain mukaisten suojelumääräysten antamisen Kyrölän mallitilan rakennuksille, asetuksella suojeltujen rakennusten siirryttyä valtion omistuksesta yksityiseen omistukseen.

Perustelut

Ely-keskus katsoo, että Kyrölän mallitilan alueen ja rakennusten suojelu toteutuu riittävästi asemakaavoituksen keinoin, eikä erityislain soveltamiselle ole erityisiä syitä.

Sovelletut oikeusohjeet

Laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) § 1,2,3,4,7,8,9,21

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta **ympäristöministeriöltä** kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa ympäristöministeriön kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Sijaistiedoksiannossa päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä todistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkupe-
räisenä tai jäljennöksenä
- todistus päätöksen tiedoksisaantipäivästä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo
aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituksen toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asia-
mies. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse tai toimittaa lähe-
tin välityksellä. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se
ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymis-
tä.

Ympäristöministeriön

postiosoite
käyntiosoite
puhelinvaihe
telekopio
virka-aika

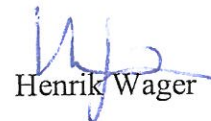
PL 35, 00023 VALTIONEUVOSTO
Fabianinkatu 6 A, Helsinki
020 610 100
(09) 1603 9320
8.00-16.15

Yksikön päällikkö

Aimo Huhdanmäki

Ylitarkastaja

Henrik Wager

PÄÄTÖS

Saantitodistuksella
Saana Ruusulampi
Heikki Ruusulampi
Mallitilanpolku 4, 04400 Järvenpää

LIITTEET

Kartta

TIEDOKSI

Saantitodistuksin
Ympäristöministeriö, Rakennetun ympäristön osasto
Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu
Keski-Uudenmaan maakuntamuseo, Kulttuuriympäristöyksikkö

Järvenpään kaupunginhallitus
Järvenpään rakennuslautakunta
Jouni ja Sanna Siltala Annantie 34, 04220 Kerava
Senaatti-kiinteistöt, PL 237, 00531 Helsinki

